

Väljaandja: Justiitsminister
Akti liik: käskkirj
Teksti liik: Terviktekst

Õiguspoliitika osakonna põhimäärus

Vastu võetud justiitsministri [23.04.2019 käskkirjaga nr 40](#)

Muudetud järgmiste käskkirjaga (kuupäev, käskkirja number)

MK [14.06.2021 nr 33](#) – jõust. 01.09.2021

MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022

MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024

MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025

MK [14.02.2025 nr 10](#) – jõust. 01.03.2025

MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025

Käskkirj kehtestatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 47 lõike 2 alusel.

I. Üldsätted

- 1.1. Õiguspoliitika osakond on justiits- ja digiministeeriumi struktuuriüksus. [MK [12.02.2025](#) nr 9 – jõust. 01.01.2025]
- 1.2. Õiguspoliitika osakonna struktuuriüksused on:
 - 1.2.1. avaliku õiguse talitus;
 - 1.2.2. tsiviilõiguse talitus; [MK [12.02.2025](#) nr 9 – jõust. 01.01.2025]
 - 1.2.3. intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talitus;
 - 1.2.4. õigusloome korralduse talitus;
 - 1.2.5. [Kehtetu – MK [12.02.2025](#) nr 9 – jõust. 01.01.2025]
 - 1.2.6. andmekaitseõiguse talitus. [MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]

II. Õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkond ja ülesanded

- 2.1. Õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkonnas on riigi õiguspoliitika kavandamine ja elluviimine, eelnõude ettevalmistamine ja õigusloome analüüs avaliku- ja eraõiguse valdkonnas ning vastava valdkonna rahvusvahelise õiguse küsimustes, õigusloome koordineerimine, eesti õiguskeelega arendamine ja kaitse, õigusterminoloogia kujundamine ja korrastamine, õigusala koostöö ja rahvusvaheliste õigusabitaotluste menetlemine tsiviilasjades, Andmekaitse Inspektsiooni ja Patendiameti tegevuse korraldamine ning nende üle järelevalve korraldamine seadusega ettenähtud alustel ja korras ning osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate ülesannete pinnalt tõusetunud kohtuvaidlustes justiits- ja digiministeeriumi ja justiits- ja digiministri esindamine. [MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]
- 2.2. Õiguspoliitika osakond täidab oma vastutusvaldkonna ulatuses järgmisi ülesandeid:
 - 2.2.1. põhiseadusest lähtuva õiguskorra kindlustamine ja arendamine;
 - 2.2.2. õigusloomeprotsessi avatuse ja usaldusväärsuse suurendamine;
 - 2.2.3. kaugemale vaatava ja targa õigusloomeprotsessi kindlustamine ja arendamine.

III. Osakonna juhtimine

- 3.1. Osakonna tööd juhib osakonnajuhataja kohuseid täitev asekanstler, kes korraldab osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate ülesannete täitmist.
- 3.2. Asekanstleri nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt minister kanstleri ettepanekul.
- 3.3. Asekanstleri äraolekul asendab teda kanstleri poolt määratud ametnik.

3.4. Asekantsler:

- 3.4.1. vastutab osakonnale pandud ülesannete õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest ning annab sellest aru kantslerile;
- 3.4.2. määrab osakonna tööjaotuse ja töötab koostöös üldosakonnaga välja talitusejuhatajate ametijuhendid;
- 3.4.3. teostab järelevalvet osakonna tööülesannete ja tööplaani täitmise üle;
- 3.4.4. teeb ettepanekuid osakonna palgafondi jaotamise kohta.

IV. Talituse juhtimine

- 4.1. Talitust juhib talitusejuhataja. Talitusejuhataja nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt kantsler asekanstleri ettepanekul.
- 4.2. Talitusejuhataja allub vahetult asekanstlerile.
- 4.3. Talitusejuhataja äraolekul asendab teda kantsleri või kantsleri poolt volitatud ametniku määratud teenistuja.
- 4.4. Talitusejuhataja:
 - 4.4.1. vastutab talitusele pandud ülesannete õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest ning annab sellest aru asekanstlerile;
 - 4.4.2. määrab talituse tööjaotuse ning töötab koostöös üldosakonnaga välja talituse ametnike ja töötajate ametijuhendid;
 - 4.4.3. tagab asekanstleri korralduste täitmise ning teostab järelevalvet talituse ametnike ja töötajate tööülesannete täitmise üle;
 - 4.4.4. teeb ettepanekuid palgafondi jaotamise kohta talituse ametnike ja töötajate osas.

V. Avaliku õiguse talituse, andmekaitseõiguse talituse, tsiviilõiguse talituse ning intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse vastutusvaldkonnad ja ülesanded.

[MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]

5.1. Avaliku õiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:

- 5.1.1. riigioiguse (sh eraelu puutumatus), haldusorganisatsiooni (sh haldusjärelevalve ja kohaliku omavalitsuse korralduse alused), haldusõiguse üldosa (sh haldusmenetlus, halduskohtumenetlus, riigivastutus ja haldustäide), korraldus- ja riigikaitseõiguse (sh korraldusõiguse, põhiseadusliku korra kaitse, julgeoleku- ja taustakontroll, riigikaitseõiguse alused), avaliku teenistuse, avaliku majandusõiguse ja haldusõiguse eriosa küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused. [MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]
- 5.1.2. [Kehtetu MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]

5.1.¹ [Kehtetu - MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

- 5.1.1.¹. [Kehtetu - MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]
- 5.1.2.¹. [Kehtetu - MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

5.1.² Andmekaitseõiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:

- 5.1.².1. isikuandmete kaitse ja teabevabaduse (sh andmekogude alase õiguse ja avaliku teabe) ning riigisaladuse ja salastatud välisteabe küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused; [MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]
- 5.1.².2. Andmekaitse Inspektsiooni tegevuse korraldamine ja järelevalve seadusega ettenähtud alustel ja korras ning ettepanekute tegemine Andmekaitse Inspektsiooni eelarve koostamiseks. [MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]

5.2. Tsiviilõiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:

[MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

- 5.2.1. tsiviilõiguse (tsiviilõiguse üldosa; asjaõigus ning kommertsandiregister, kinnistusraamat ja laevakinnistusraamat; võlaõigus; perekonnaõigus; pärimisõigus), ühinguõiguse (sh äriregister, mittetulundusühingute ja sihtasutuste register) ja rahvusvahelise eraõiguse küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused. [MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024]

5.3. Intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:

- 5.3.1. autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste, tööstusomandiõiguse ning konkurentsioiguse ja sellega seotud avaliku majandusõiguse küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused;

5.3.2. Patendiameti tegevuse korraldamine ja järelevalve seadusega ettenähtud alustel ja korras ning ettepanekute tegemine Patendiameti eelarve koostamiseks.

5.4. Oma talituse vastutusvaldkonda kuuluvates küsimustes avaliku õiguse talitus, andmekaitseõiguse talitus, tsiviilõiguse talitus ning intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talitus: [MK [03.10.2025 nr 72](#) – jõust. 01.10.2025]

5.4.1. valmistavad ette seaduseelnõusid, vajaduse korral ka muude õigusaktide eelnõusid;

5.4.2. valmistavad ette rahvusvaheliste lepingute sõlmimist ja konventsioonidega ühinemist;

5.4.3. tagavad ettevalmistatavate õigustloovate aktide eelnõude vastavuse Euroopa Liidu normidele ja direktiividele;

5.4.4. aitavad kaasa õiguse süsteemsele arendamisele ja õigusloome kvaliteedi tagamisele;

5.4.5. annavad arvamuse justiits- ja digiministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud õigustloovate aktide eelnõude kohta; [MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

5.4.6. töötavad välja Eesti seisukohad Euroopa Liidu küsimustes;

5.4.7. tagavad ministeeriumi esindatuse Euroopa Liidu töögruppides ning Euroopa Liidu otsustusprotsessis Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks loodud riigisiseste töögruppide töös;

5.4.8. nõustavad ministeeriume ja muid ametkondi Euroopa Liidu õiguse küsimustes;

5.4.9. koostavad ministrile arvamusi Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse istungil läbivaatamisele tulevate materjalide kohta;

5.4.10. analüüsivad õigustloovaid akte, õiguspoliitika arengusuundi ja õigustloovate aktide kohaldamise praktikat ning teevad õigusloomet puudutavaid ettepanekuid;

5.4.11. analüüsivad Eesti ja rahvusvaheliste kohtute lahendeid;

5.4.12. teenindavad tehniliselt komisjone ning töö- ja ekspertgrupe, kes töötavad välja talituse valdkonda kuuluvaid õigusaktide eelnõusid;

5.4.13. osalevad õigusteaduse arendamisel ning teevad koostööd valdkondlike haridus- ja teadusasutustega;

5.4.14. kujundavad seisukoha talituse vastutusvaldkonda kuuluvate Euroopa Liidu Kohtusse ja Euroopa Inimõiguste Kohtusse esitatud kohtuasjade kohta. [MK [14.06.2021 nr 33](#) – jõust. 01.09.2021]

VI. Õigusloome korralduse talituse vastutusvaldkond ja ülesanded

Õigustloovate aktide kvaliteedi ja õigusloomepoliitika tagamisel õigusloome korralduse talitus:

6.1. kontrollib õigustloovate aktide eelnõude vastavust õigusloomepoliitikale;

6.2. valmistab ette õigusaktide avaldamist ja õigusloomet reguleerivate õigusaktide eelnõusid;

6.3. annab arvamuse justiits- ja digiministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud seaduseelnõude väljatöötamiskavatsuste ning seaduste ja Riigikogu otsuste eelnõude kohta ning koostab justiits- ja digiministeeriumi koondarvamuse; [MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

6.4. töötab välja Eesti seisukohad Euroopa Liidu küsimustes;

6.5. koordineerib ja arendab õigustloovate aktide mõjude analüüsimist;

6.6. tagab ministeeriumi esindatuse Euroopa Liidu töögruppides ning Euroopa Liidu otsustusprotsessis Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks loodud riigisiseste töögruppide töös;

6.7. analüüsib õigustloovaid akte, õiguspoliitika arengusuundi ja õigustloovate aktide kohaldamise praktikat ning teeb õigusloomet puudutavaid ettepanekuid;

6.8. koostab ministrile arvamusi Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse istungil läbivaatamisele tulevate materjalide kohta;

6.9. tagab õiguse süsteemse arendamise, õigusloome kvaliteedi ja õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate õigustloovate aktide mõjude analüüsimise;

6.10. korraldab riigi õigusloome juristide koolitus- ja arendustegevust;

6.11. määrab õiguskeele ühtlase arendamise ja kaitse üldpõhimõtted ning tagab nende elluviimise;

6.12. toimetab keeleliselt ministeeriumi õigustloovate aktide eelnõusid ja teeb justiits- ja digiministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud õigustloovate aktide eelnõude keelelist ekspertiisi; [MK [12.02.2025 nr 9](#) – jõust. 01.01.2025]

6.13. teeb ettepanekuid õigusterminite kasutamise ühtlustamiseks õigustloovates aktides;

6.14. korraldab ajakirja Õiguskeel väljaandmist.

VII. Rakendussäte

7.1. Tunnistan kehtetuks justiitsministri 27.08.2015 a käskkirja nr 62 „Õiguspoliitika osakonna põhimäärus“.

7.2. Käskkiri jõustub 1. juunil 2019. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)